

Asia: VN/501/2020

Lausuntopyyntö iäkkäiden henkilöiden palvelukokonaisuutta koskevan lainsäädännön uudistamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan organisaatio

Palveluntuottaja

1. Sosiaalihuoltolain 21 §:n mukaisia asumispalveluja ovat tilapäinen asuminen, tuettu asuminen sekä nk. tavallinen palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen. Palveluasumisella tarkoitetaan (kunnan järjestämässä) palveluasunnossa järjestettävää asumista ja palveluja. Erona tehostetun ja tavallisen palveluasumisen välillä on, että tehostettu palveluasuminen sisältää ympärivuorokautiset palvelut. Voitaisiinko tavallisen palveluasumisen käsite mielestänne poistaa lainsäädännöstä?

Ei

2. Jos tavallisen palveluasumisen käsite poistetaan lainsäädännöstä, pitäisikö muutoksen koskea kaikkien asiakasryhmien palveluasumista?

3. Jos tavallinen palveluasuminen (kunnan järjestämässä palveluasunnossa) poistuisi palveluvalikosta, pitäisikö kunnan sosiaalitoimella olla velvollisuus joissakin tapauksissa järjestää asiakkaalle hoitoa ja huolenpitoa turvaavien palvelujen lisäksi myös asunto?

Kyllä

4. Jos tavallinen palveluasuminen jää lainsäädäntöön, pitäisikö omaishoidon tuesta annettua lakia muuttaa niin, että omaishoidon tukea voidaan myöntää myös tavallisen palveluasumisen asiakkaille?

Kyllä

5. Pitäisikö tehostettua palveluasumista ja muita asumis- ja palvelumuotoja voida toteuttaa samassa toimintayksikössä?

Kyllä

6. Voitaisiinko iäkkäiden henkilöiden asumisen monimuotoisuutta edistää muilla lain muutoksilla?

Kyllä

7. JOS vastasitte kyllä kysymykseen 6, kuvatkaa, millaisilla muilla lainmuutoksilla asumisen monimuotoisuutta voitaisiin edistää.

Pitäisi mahdollistaa liukuvan tuen malli, jossa tilapäinen asuminen, tuettu asuminen, tavallinen palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen. Ne kaikki voisivat sijaita samassa talossa tai talokompleksissa. Iäkkään tai muun erityisasumista tarvitsevan tuen mallin pitää kehittyä palvelutarpeen lisääntyessä. Myös palvelusetelillä toteutettava senioriasuminen ja siihen erikseen yksilöllisesti lisättävät palvelut palvelutarpeen kasvaessa ovat yksi mahdollisuus.

8. Sosiaalihuoltolain 21 §:n 3 momentin mukaan palveluasumisen saannin edellytyksenä on, että henkilö tarvitsee soveltuvan asunnon sekä hoitoa ja huolenpitoa. Tehostetun palveluasumisen saanti edellyttää lisäksi, että hoidon ja huolenpidon tarve on ympärivuorokautinen. Pitäisikö laissa määritellä tehostetun palveluasumisen saannin edellytykset nykyistä tarkemmin?

Ei

9. Kotipalvelun sisältönä on sosiaalihuoltolain 19 §:n mukaan jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittaminen tai niissä avustaminen. Nämä toiminnot ovat: asuminen, hoito ja huolenpito, toimintakyvyn ylläpito, lasten hoito ja kasvatusta sekä asiointi. Luettelo ei ole tyhjentyvä. Kotipalveluun sisältyvät tukipalvelut ovat: aterian-, vaatehuolto- ja siivouspalvelut sekä sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Pitäisikö kotipalveluun sisältyvät tukipalvelut erottaa omaksi palvelumuodokseen?

Kyllä

10. Vastaavatko kotipalvelun ja tukipalvelujen käsite ja sisältö nykyisiä asiakkaiden tarpeita vai pitäisikö palvelujen nimikettä ja/tai niiden sisältöä muuttaa?

Ei

11. Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys (HE 4/2020 vp), jossa vanhuspalvelulakiin ehdotetaan säännöksiä tehostetun palveluasumisen henkilöstömitoituksesta. Pitäisikö myös kotihoidon henkilöstön määrästä säätää lain tasolla?

Ei

12. JOS vastasitte kyllä kysymykseen 11, kuvatkaa millä tavalla asiasta pitäisi säätää. Olisiko esimerkiksi Laatusuosituksessa hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017–2019 (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2017:6) oleva suositus kotihoidon henkilöstön määräytymisestä toimiva tapa?

Vaikka vastasin ei, niin mitoitus ei ratkaise asiaa, vaan ihmisten palvelutarve. Se muuttuu ajan kanssa ja riippuu myös alueen väestön sairastavuudesta, palveluiden järjestämisestä ja asumisrakenteesta ja kunnan muusta infrastruktuurista. Yhteisöllisempi rakentaminen on tulevaisuutta ja ikääntyvien ja erityisryhmien asumista ei tule siirtää pois palvelujen lähetyiltä.

13. Tukeeko nykyinen vanhuspalvelulain säännös toimintayksikön johtamisesta (21 §) riittävästi johtamisen kehittämistä?

Kyllä

14. Mitä muuta haluatte tuoda esiin iäkkäiden henkilöiden palveluja koskevan lainsäädännön kehittämisestä?

Kaikkiaan tarvitsemme tuottajalakia kiireellisesti, jotta julkiset ja yksityiset toimijoita kohdeltaisiin samalla tavalla, ja jotta kansalaisten palvelut olisivat yhdenmukaisia riippumatta siitä ovatko sattumoisin päätyneet kunnalliseen tai yksityiseen palveluun.

palujen kehittäminen vaatii lisää välimuotoja kevyestä raskaaseen ja liukuman pitäisi olla joustava.

Lisäksi kotipalveluun tulisi voida lisätä erilaisia palvelumuotoja tarpeiden kasvaessa, jotta yhdenmukainen kohtelu säilyy palveluasumisen kanssa. Nythän, kotihoidolla on etu verrattuna palveluasumiseen ja kohtelu on epäloogista. Molempiin pitäisi voida lisätä palveluita niitä tarvittaessa. Uuteen palveluun siirryttäessä ja toistaa sitä aika-ajoin.

Tätä varten RAI on mahdollisista integroida jo nyt asiakastietojärjestelmiin ja sitä kautta niitä yrityksiä, joilla tieto on jo olemassa tulisi hyödyntää myös kunnallisiten palvelujen läpinäkyväksi tekemisessä ja yhteiseen tahtotilaan kirittämisessä. Hoidon laadun ja vaikuttavuuden pitää olla tasalaatuista ja kaikilta tuottajilta saatavissa. Laadun pitää olla läpinäkyvää, jotta palvelut voidaan kohdistaa oikein ja mittareiden kaikissa paikoissa myös samat ja samalla tapaa kirjatut ja raportoidut. Tärkeää olisi tietää sellaiset perustekijät esimerkiksi ADL, DRS, Kipu, RAI-arvioiden määrä suhteessa hoidettaviin, CPS, hoitojaksojen kesto, hoidettavien keski-ikä, hoito-palvelu ja kuntoutussuunnitelmien ajantasaisuus, viikottaiset aktiviteetit (viriketoiminta), asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvien vakavien poikkeamien määrä suhteessa kaikkiin poikkeamiin ja PREMit.

Wentjärvi Stefan
Esperi Care Oy

Ketola Eeva
Esperi Care Oy